పేరయ్య బావి

దిగంతాలనుండి విపరీతమైన వేగంతో సుళ్ళు తిరుగుతూ, సమస్త జీవరాసులలోని తేమనూ, చైతన్యాన్ని హరించివేస్తూ వీస్తున్న వెచ్చనిగాలి ఆ పరిసరాలలోకి వచ్చినంతనే చల్లబడుతున్నట్టుగా ఉంది. ఆకాశాన ఒక్క మేఘశకలమైనా లేదు. ఎండవేడిమికి భయపడి కీటాది క్షుద్రజీవులుకూడా తమతమ నెలవులు విడిచి చరించడంలేదు ఇంతసేపటికి కొక కాకి గూటినివదలి ఆహారంకోసం బయటకు వచ్చిందో ఏమో, నీరసంగా ఎగురుతూ పోతున్నది.

ఆ యువకుడు సేదదీరి వేపచెట్టు బోదెకానుకొని కూర్చుని కళ్ళుమూసుకున్నాడు. అతనికి అంతా కలవలె

తోచింది. అతడు ఉదయం అనగా బయలుదేరి సూర్యుడు నడినెత్తిమీదికి వచ్చేదాకా చేతిలో సంచితో నడుస్తూనే ఉన్నాడు. అవన్నీ మరుభూములు. అక్కడక్కడ చెరువుల మీద ఆధారపడివుండే మాగాణి భూములు ఉన్నాయి. భూమి అంతా బీటలువారి నీటికి మొహంవాచి ఉన్నది. ఆ యువకుడు మరి నాలుగుమైళ్లు నడిస్తే స్వగ్రామం చేరుకో గలడనగా అతనికి విపరీతమైన దాహం ప్రారంభమైంది. వెచ్చనిగాలి బాణవేగంతో వీస్తూవుండటంవల్ల అతని సర్వ నాడులూ క్రుంగిపోయాయి. అడుగుతీసి అడుగు వెయ్యటమే కష్టమైపోయింది. ఎక్కడా కనుచూపు మేరలో ఏవూరూ కని పించటంలేదు. తూర్పుదిశగా ఒక వందగజాల దూరంలో ఒక వేపచెట్టుమాత్రం ఒంటరిగావుంది. అతడు ఆ చెట్టుదరికి చేరుకొన్నాడు. అతని కల వేయిరెట్లుగా ఫలించినట్టయింది. ఆ చెట్టుకు పదిగజాల దూరంలోనే ఒక బావీ, ఇనుప గొలుసుతోవున్న ఒక బొక్కెనా అతనికి కనిపించాయి. అతడు సంచి అక్కడ పడేసి త్వరత్వరగా ఆ నీళ్ళుతోడుకొని, కాళ్లూ చేతులూ మొహమూ కడుక్కొని తర్వాత కడుపునిండా త్రాగాడు. ఆ నీళ్లు కొబ్బరిపాలవలె ఉన్నాయి. అతడు నెమ్మదిగావచ్చి వేపచెట్టు బోదెకానుకొని కూర్చున్నాడు.

నిజానికి ఇంతకుపూర్వంవలె సూర్యబింబం నిప్పులను కురిపిస్తూనేవుంది. వేడిగాలి 'రివ్వున' వీస్తూనేవున్నది. అయినా అతని కళ్ళకు సమస్త ప్రపంచమూ, చల్లగా హాయిగా కని పిస్తున్నది.

ఈ మరుభూమిలో, ఈ కాలిబాటల ప్రక్కగా ఒంట రిగా ఈ బావి ఎందుకువుంది? అక్కడికి చుట్టూ ఏడెనిమిది మైళ్ళ పరిధిలో ఏ వూరూ ఉన్నట్టులేదు. ఈ ప్రాంతంలో బావిని ఎవరు త్రవ్వించారు ? ఏ ప్రయోజనం ఉద్దేశించి త్రవ్వించారు?

ఆ యువకుడికి కొద్ది క్షణాల్లోనే మగతగా నిద్ర పట్టింది.

* * *

ఏపుగా పెరిగిన వెదురుచెట్ల మధ్య భుజం మీద మంచినీళ్ళ కావడితో వడివడిగా నడుస్తున్నాడు పేరయ్య. ప్రక్కనే ఏ చెట్టు కొమ్మలలోనో దాక్కొని ఉండి కోయిల కూస్తున్నది. వేగంగా వీచే గాలిని తమలో పూరించుకొని వెదురుపొదలు 'జుమ్మ'ని శబ్దం చేస్తున్నాయి. పేరయ్య త్వర త్వరగా నడిచి వూరి చివరగాఉన్న ఒక యింట్లో ప్రవేశించి నీళ్ళకావడి దింపాడు.

ఆ వూరిలో ఉన్న బావు లన్నిటిలోనూ నీళ్లు సము ద్రపు నీటివలె ఉప్పగా ఉంటాయి. ఊరికి అరమైలుదూరంలో ఉన్నదొక పెద్ద మంచినీళ్ళబావి. ఆ బావినీరే ఊళ్ళోవారికి శరణ్యం. ఉప్పునీరు స్నానాలకూ, పై వాడకానికీ తప్ప మరెందుకూ పనికిరాదు. పేరయ్య రోజూ చీకటి ఉండగానే లేచి స్నానంచేసి, తడిగుడ్డతోనే భుజంమీద కావడి వేసు కొని బయలుదేరి, బాగా పొద్దెక్కేదాకా బావినుంచి వూరికీ, వూరినుంచి బావికీ తిరిగి అందరి ఇళ్ళకూ నీరు చేరవేస్తాడు. తర్వాత ఇంటికివచ్చి నాలుగు గింజలు ఉడకేసుకుని తిని

కాస్సేపు నడుంవాల్చి లేస్తాడు. మూడు గంటలు కాగానే భుజంమీద కావడితో బయలు దేరుతాడు.

అతని తండ్రికూడా సరిగ్గా అలాగే చేసేవాడు. పేరయ్య పదహారేళ్ళవాడై వుండగా అతని తండ్రికి పక్షవాతంవచ్చి కాలూ చెయ్యీ పడిపోయి మంచంలోనుంచి లేవ లేకపోయాడు. తర్వాత కొద్ది రోజులలోనే, పసివాడైన పేరయ్య భుజంమీద కావడి, కుటుంబ భారమూ పడ్డాయి. కుటుంబమంటే మందీ మార్బలమూ ఏమీ లేదు. అతనికి అప్పటికి ఉన్నదల్లా తల్లి ఒక్కతే ఆమె అసలే బలహీను రాలు. పైగా భర్త మరణం ఆమెను మరింత క్రుంగదీసింది. ఆమెలో జవసత్త్వాలు సన్నగిల్లిపోయాయి. ఆమె కళ్ళు గాజుబిళ్ళలవలె ఉండేవి. పగలే చూపు సరిగా ఉండేదికాదు. అయినా తప్పనిసరి కాబట్టి నెమ్మదిగా తడువుకుంటూ ఇంటి పనులు చేసుకునేది. రోజూ పేరయ్య అన్ని యిళ్ళకూ నీళ్లు మోసి అలసిపోయి యింటికివచ్చి భోజనంముందు కూర్చునే సరికి ఆమె ప్రారంభించేది "ఏమిరా, నాయనా! చూస్తు న్నావుగా నా అవస్థ! పెద్దముండనై నాను. బ్రతికినన్నాళ్లు బ్రతకబోను. మొన్న ఆ పుండరీకాక్షయ్య ఎక్కడో ఏదో మనువు ఉన్నదని చెప్పాడు. నువ్వు ఒక యింటివాడివైతే చూసి కళ్ళుమూస్తాను...ఏమీ సమాధానం చెప్పకుండా అలా నల్లరాయిలా కూర్చుంటావు, ఎలారా నీతో వేగటం?" అంటూవుండేది. పేరయ్య స్వతహాగా మితభాషి. తల్లి కళ్ళ నీళ్ళు పెట్టుకోవటం చూసి అప్పుడప్పుడు "ఇప్పుడేం తొందర రొచ్చిపడిందే? నీకు మరీ చాదస్తం..." అనేవాడు.

అంతగా పోరు పెట్టినప్పటికీ ఆ ముసలిదాని కోరిక తీరనే లేదు. ఒకనాడు మేఘాలు ముసురుకొని పగలే చీకటి కమ్మినట్లయి, మరి కాస్సేపట్లో వర్షం ప్రపంచాన్ని ముంచెత్తుతుందనగా ఆమె వంటపూర్తిచేసి పంచలోకివచ్చి కొంగు పరచుకుని పడుకుని సునాయాసంగా ఎవరినీ బాధపెట్టకుండా ఒంటరిగా ప్రాణాలు వదిలింది.

పేరయ్య వచ్చి కావడి దింపి నిద్రిస్తున్న తల్లిని 'లేపి యిబ్బంది పెట్టటం ఎందుకులెమ్మ'ని అనుకుని లోపలికి వెళ్ళి సిద్ధంగావున్న అన్నం వడ్డించుకుని సుష్టుగా భోజనం చేశాడు. తర్వాత చెయ్యి తుడుచుకుంటూ పంచలోకివచ్చి యింకా అలాగే పడుకునివున్న తల్లినిచూసి నవ్వుకుని 'అమ్మా' అని పిలిచాడు. ఆమెలేచి "ఎప్పుడు వచ్చావురా నాయనా" అని అడిగితే "నేను రావటమూ అయింది, నా భోజనమూ అయింది. నువ్వులేచి కాస్త ఎంగిలిపడు. అసలే పొద్దెక్కింది" అందామనుకున్నాడు. కాని అతడు రెండుసార్లు పిలిచినా, ఆమె కదలనైనాలేదు. అతనికి అనుమానంవేసి దగ్గరికివెళ్ళి పరీక్షగాచూసి ఒక్కసారిగా బావురుమన్నాడు. అతని ఏడుపు విని నలుగురూ చేరారు. తర్వాత వారు తలా ఒక చెయ్యివేసి అన్నిపనులూ పూర్తిచేశారు. పేరయ్య మళ్ళీ ఆ యింట్లోకివెళ్ళి ఒకప్రక్కగా కూర్చుని ఒంటరిగా దుఃఖించాడు.

అప్పటికి అతనికి ఇరవైయేళ్లు. రోజూ తెల తెలవారుతుండగా లేచి స్నానంచేసి కావడి భుజంమీద వేసుకుని బావికి బయలుదేరేవాడు. అపరాహ్ణందాకా అదేపని.

తర్వాత మళ్ళీ మధ్యాహ్నం మూడు గంటలకే బయలుదేరి పొద్దుగూకిన తర్వాత యింటికి చేరుకునేవాడు.

ఆ వూరి కరణం ఒకనాడు పేరయ్యను పిలిచి "ఏమిరా! ఇలా ఎన్నాళ్ళని చెయ్యి కాల్చుకుంటావు? రేపు నేను పాలెం పోతున్నాను. నా వెంటరా. నా ఎరికలో ఒక సంబంధం వుంది. పిల్లనుచూసిరావచ్చు"అన్నాడు. ఎదుటఆయనమాట్లాడ లేక పేరయ్య వినయంగా తలవూపి వచ్చేశాడేగాని తర్వాత ఆలోచిస్తే ఒక ముఖ్యవిషయం జ్ఞప్తికి వచ్చింది. పెళ్ళి అన గానే ఎంత లేదన్నా ఏమీ నగలూ నాణ్యాలూ పెట్టక పోయినా కొన్నివందల రూపాయలు ఖర్చు. తన దగ్గర చిల్లి గవ్వకూడా లేదు. ఉన్నకొద్దిసొమ్ము తల్లి అంత్యక్రియ లకూ, సంతర్పణకూ ఖర్చు అయింది. అతడు మర్నాడు కరణంగారి యింటికివెళ్ళి ఈ విషయం ప్రస్తావించాడు. డబ్బు విషయం ఎత్తగానే ఆయన నవ్వి "పిచ్చివాడా అదా నీ సందేహం? మే మం తా ఏమైపోయామనుకున్నావు? అలాంటి పిచ్చి సందేహాలు పెట్టుకోకు. ఇంటికివెళ్ళి తెల్లని చొక్కా వుంటే తొడుక్కునిరా" అన్నాడు.

పేరయ్య ఇంటికివెళ్ళి తన తండ్రి తాలూకు చొక్కా ఒకటి ఏరి తొడుక్కున్నాడు. అది తెల్లగానేవుంది. భుజం మీద కొద్దిగా చిరిగినంతమాత్రంలో ఏమీ లోపంరాదు. పైన ఉత్తరీయం ఉండనేవుంది.

అతడు కరణంగారివెంట పాలెంవెళ్ళి పిల్లనుచూశాడు. పిల్ల తండ్రి బీదవాడు. ఆయనకు నలుగురు ఆడపిల్లలు. పెద్ద పిల్లలు ముగ్గురికీ ఉన్నంతలో మంచి సంబంధాలు కుదిర్చి

పెళ్ళిళ్ళు చేశాడాయన. చివరి పిల్ల పేరు వర్ధని. ఆ పిల్ల వంతు వచ్చేసరికి ఆస్తి ఏమీ మిగలలేదు. పైగా పిల్ల పెళ్ళికెదిగి కూర్చున్నది. ఈ భారం ఎలావదుల్చుకోవటమా అని ఎదురు చూస్తున్న ఆయనకు పేరయ్య అన్నివిధాలా తగినవాడుగా కనిపించాడు. కుర్రవాడు కష్టపడి జీవించే తరహావ్యక్తి కాబట్టి తిండికీ బట్టకూ లోపం జరగదు.

పేరయ్య తనముందు చాపమీద తలవంచుకుని కూర్చుపెట్టి కూర్చునివున్న పిల్లను చూశాడు. ఆ కొద్దిసేపూ వినియో గించుకునేందుకు ప్రక్క యింటివారినడిగి ఏవేవో నగలు తెచ్చి ఆ పిల్లను అలంకరించారు. నిజానికి ఆ పిల్లకు ఆ అలంకరణ లేవీ అవసరంలేదు. మంచులో తడిసిన మందారపువ్వువంటి ముగ్ధసౌందర్యం ఆమెది. ఆ కన్నులు విశాలములై సోగలై నల్లగా ఉన్నాయి ఆ కళ్ళలో అమాయకత్వం ఉట్టిపడు తున్నది. ఆ శరీరచ్ఛాయ పదారువన్నె పసిడిఛాయతో పోటీ పడుతున్నది. ఆ తతంగం ముగియగానే పేరయ్య పెదవి కదప కుండా లేచి కరణంగారివెంట బయటికి వచ్చాడు.

ఆయన "ఏమిరా ! పేరయ్యా ! పిల్ల ఎలావుంది ? నచ్చిందా ?' అని అడిగితే తలవూపి వూరుకున్నాడు. తర్వాత కొద్దిరోజుల వ్యవధిలోనే ఒక ముహూర్తం నిర్ణ యించి నలుగురు పెద్దలూచేరి శుభకార్యం అయిందనిపిం చారు. పేరయ్య తన ఒంటరితనం పోయినట్టూ, తనకీ ప్రపం చంలో అతిదగ్గర బంధువు లెంతోమంది ఉన్నట్టూ అను భూతి పొందాడు. అతని కాశ్చర్యంవేసింది. ఇన్నాళ్ళుగా ఈ విశాల విశ్వంలో 'నా' అనుకోదగిన వారెవరూ లేని తనకు

ఈనాడు చిత్రంగా తననే సర్వస్వం అనుకునే ప్రాణి లభించింది. అతడు ఆనందంతో, గర్వంతో ఉప్పొంగిపోయినాడు.

తర్వాత కొన్ని నెలలకు ఆ పిల్ల చీరె సారెతో కాపురానికి వచ్చింది. వస్తూ ఆయింటికి వెలుగును తీసుకువచ్చింది. పేరయ్య జీవితాన్ని వెలిగించే జ్యోతిగా ఆమె ఆ యింట్లో అడుగుపెట్టింది. కొద్ది సాహచర్యంతోనే మామిడిచెట్టును అల్లుకున్న మాధవీ లతవలె ఆమె అతనికి తన్ను తాను అంకితం చేసుకొన్నది. రోజంతా కష్టపడి యింటికివచ్చిన పేరయ్య భార్య పరిచర్యలో స్వర్గసౌఖ్యం అనుభవించేవాడు. ఆమె, ప్రణయజలధిలో మునకలువేసి అలసి సొలసి, కాయలు గాచిన అతని భుజాలమీద తలవాల్చి నిద్రించేది.

తర్వాత సంవత్సరానికి ఆ పిల్ల గర్భవతి అయింది. తల్లిదండ్రులు వచ్చి కాన్పుకు ఆ పిల్లను తమ వెంట తీసుకుపోయారు. ఆమె వెడుతూ కళ్ళనీళ్లు పెట్టుకుంది. పేరయ్య కూడా చలించిపోయాడు. అయినా ఆమెను సముదాయించి "పిచ్చిదానా! ఇక్కడికి పదిమైళ్ళేకదూ! ఏమన్నా దూరమా భారమా? రెండురోజుల కొకసారి వచ్చి నిన్ను చూడకపోతే నేనుమాత్రం బ్రతకగలనా?" అన్నాడు.

అలాగే మాటతప్పకుండా అతడు రెండు మూడు రోజుల కొకసారి వెళ్ళి చూచివస్తూనే ఉన్నాడు. ఆ రోజుల్లోనే ఆమెకేదైనా ఒక బంగారునగ చేయించాలనే కోరికతో అతడు డబ్బు కూడబెట్టడం ప్రారంభించాడు.

ఆమెకు తొమ్మిది నెలలూ నిండిన తర్వాత అతడొకనాడు వెళ్ళేసరికి ఆమె కళ్ళనీళ్లు పెట్టుకుని కూర్చునివుంది.

పేరయ్య ఆమె దగ్గరకువెళ్ళి "ఏమిటే వర్ధనీ! ఎందుకేడుస్తున్నావు?" అని అడిగాడు. ఆమె ఏమీ మాట్లాడలేదు. తర్వాత పేరయ్య బావమరది నోట అసలు విషయం విన్నాడు. పండుగకు ఆమె అక్కలిద్దరు పుట్టింటికి వచ్చారు. వారిలో ఒకామెకూ వర్ధనికీ చిన్నప్పటినుంచీ పడదు. ఆమె 'నీ మొగుడు నీళ్లుమోసుకుని బతుకుతాడ'ని వర్ధనిని ఎగతాళి చేసింది. ఆ పూట వర్ధని అన్నం తినలేదు. అక్కవచ్చి "పొరపాటున అన్నాను. బుద్ధితక్కువదాన్ని. లేచి అన్నంతినవే" అని బతిమిలాడినా ఆమె కదలలేదు...

పేరయ్యకు నవ్వువచ్చింది. వర్ధని దగ్గరగా వెళ్ళి "ఆ మాత్రందానికే అంత కోపంచేసుకోవాలా? తప్పుకదూ! తమాషాకు ఏదో అన్నదే అనుకో, యింత రాద్ధాంతం చెయ్యవచ్చునా? లే. త్వరగా అన్నం తిను...." అన్నాడు. ఆమె లేచి కళ్లుతుడుచుకుని వంటయింట్లోకి వెళ్లింది.

తర్వాత కొద్ది రోజులలోనే పేరయ్యకు పిడుగువంటి వార్తవచ్చింది. ఒకరోజున తెల్లవారుజామునే స్నానంచేసి బావికి బయలుదేరుతూ ఉండగా ఒక మనిషి వచ్చాడు. ఆ రాత్రి అతని భార్యకు నొప్పులు వచ్చాయనీ, కాన్పు కష్టమయిందనీ, పిల్లపుట్టి పోయిందనీ, తల్లికూడా బ్రతికేదాకా నమ్మకంలేదనీ కబురు తెచ్చాడా వ్యక్తి. పేరయ్య కాళ్ళ క్రింద భూమి కరగిపోతున్నట్లనిపించింది. త్వరత్వరగా పంచె కట్టుకుని పైన ఉత్తరీయంతో ఆ మనిషివెంట నడిచాడు. అంతదూరమూ తన పెన్నిధిని తనకు దూరం చెయ్యవద్దని

భగవంతుణ్ణి ప్రార్థిస్తూనే నడిచాడు. కాని విధి ప్రతికూలంగా వ్యవహరించింది. అతనికి చూపులైనా అందలేదు

పేరయ్యకు లోకమంతా చీకటి అనిపించింది. అతని సుఖం చట్టుబండలై పోయింది. దొరికినట్లే దొరికి అంతలోనే చెయిజారిపోయిం దొక అమృత కలశం. అతడు ఎంతోసేపు శిలావిగ్రహంవలె చేష్టలుడిగి కూర్చుండిపోయాడు.

పేరయ్య మళ్ళీ తనపని ప్రారంభించాడు. జీవితం మళ్ళీ గాడిలో పడింది. ఒంటరిగా నిర్లిప్తంగా రోజులు గడపటం ప్రారంభించాడు. అతని మనసులో దిగులులేదు. బాధలేదు. యంత్రంవలె తయారైనాడు.

అప్పుడప్పుడూ వారూ వీరూ 'మళ్ళీ పెళ్ళిచేసుకో పేరయ్యా!' అనేవారు. అతడు వారి మాటలువిని నవ్వి వూరుకునేవాడు. తర్వాత ఏళ్ళు గడిచేకొద్దీ అతనిలో మార్పువచ్చింది. అకాల వార్థక్యం అతని సర్వాంగాలనూ ఆక్రమించింది. మొహం ముడుతలుపడి జుట్టు తెల్లబడింది. శరీరంలో జవమూ, సత్త్వమూ ఉడిగిపోయి ఉత్సాహం తగ్గింది. అతడు తనపని తప్ప మరే విషయాన్ని పట్టించుకునే వాడుకాదు.

ఒకనాడు కరణం అతన్నిపిలిచి "పేరయ్యా! మాఅమ్మాయికి ఏటి అవతల భోగాపురంలో సంబంధం కుదిరింది. నువ్వు వెళ్ళి లగ్నపత్రిక యిచ్చిరావాలి" అన్నాడు. పేరయ్య తలవూపి, అప్పటికి అన్ని యిళ్ళలోనూ నీళ్ళు చేరవెయ్యటం పూర్తి అయినందువల్ల, యింటికివెళ్ళి త్వరత్వరగా నాలుగు గింజలు ఉడకేసుకుని తిని చొక్కా తొడుక్కొని సిద్ధమై

వచ్చాడు. కరణం అతని చేతికి పసుపు పూసిన లగ్నపత్రిక యిచ్చాడు. పేరయ్య ఉత్సాహంతో నడవటం ప్రారంభించాడు.

నడివేసవి. వేడిగాలి విసురుగా వీస్తున్నది. ఆ గాలికి సర్వావయవాలూ చచ్చుబడిపోతున్నాయి. పేరయ్య కాలిబాటవెంట ఏడుమైళ్ళు నడిచిపోయి భోగాపురం చేరుకుని అక్కడ యిల్లువాకబుచేసి కనుక్కొని లగ్నపత్రికయిచ్చి మళ్ళీ వెంటనే బయలుదేరాడు. "ఈ ఎండలో ఎలా పోగలవు? కాస్త నడుంవాల్చి పోరాదూ?" అని ఆ యింటి యజమాని చెప్పినా వినక "కాదండీ బాబుగారూ! అక్కడ నీళ్ళ యిబ్బంది ఉన్నసంగతి మీకు తెలుసుగా! కాస్త పొద్దు వాటారేసరికి నేను కావడి భుజాన వేసుకోవాలి. లేకపోతే అందరూ యిబ్బంది పడతారు" అని సమాధానంచెప్పి తాంబూలంలో వచ్చిన రెండురూపాయలూ రొండిన దోపుకొని తిరుగుముఖం పట్టాడు

ఎండ వేడిమి ఏమాత్రమూ తగ్గలేదు. భానుబింబం నిప్పులు చెరుగుతున్నది. వేడిగాలి యథాప్రకారం బాణవేగంతో వీస్తూనేవున్నది. పేరయ్య కాళ్ళకు చెప్పులైనా లేవు. ఆ ఏటి యిసుకలో నడిచి అవతలి ఒడ్డు చేరుకునేసరికి అతనికి ఆయాసంవచ్చింది. కాళ్లు బొబ్బలెక్కినయ్. విపరీతమైన దాహంతో నాలుక పిడచగట్టుకపోతున్నది. ఉత్తరీయం కళ్ళకు ఒత్తుకుంటూ అతడు ఒక్కక్షణం వెనక్కితిరిగి నుంచున్నాడు. విపరీతమైన వేగంతో ఒక సుడిగాలిరేగి అతన్ని

ఎండని దుమ్ములో ముంచివేసింది. అతని శరీరం తూలి పోయింది.

కొద్దిగజాల దూరంలో అతని కళ్ళకొక విశేషం కని పించింది. అతడు తనలో "ఛ... ఇది నా భ్రమ అయివుం టుంది... ఈ మరుభూమిలో... యింతఎండలో... అబ్బే..." అనుకుంటూ తూలుతూ ఆ వైపు నడిచాడు.

ఏనభై ఏళ్ళ ముదుసలి ఒకామె నాలుగైదు తాటా కులతో ఒక చిన్న పందిరి వేసుకుని కాలిబాట పక్కగా కూర్చునివుంది. ఆమెముందు రెండు కుండల నిండుగా చల్లని నీళ్లు ఉన్నాయి. ఆమె, తూలుతూవచ్చిన పేరయ్యకు ఒక చెంబునిండా నీళ్లు అందించి, "బాగా ఎండదెబ్బ తిన్నావు... ముందు మొహం కడుక్కో నాయనా... ఒక క్షణంఆగి నీళ్లు తాగవచ్చులే... ఇప్పుడే తాగితే వడతగులుతుంది" అన్నది.

పేరయ్య కాళ్ళూ, చేతులూ, మొహమూ కడుక్కు న్నాడు. ఆ నీళ్ళ స్పర్శకే అతనిలో జీవం మొసులెత్తింది. ఖాళీచెంబు ఆమె కందించి ఒక్క క్షణం కూర్చున్నాడు. తర్వాత ఆమె త్రాగేందుకు నీళ్ళు అందించింది. కడుపునిండా ఆ చల్లని నీళ్ళు త్రాగి ఒకమూలగా ఆ నీడలో ముడుచుకుని పడుకున్నాడు పేరయ్య. అతనికి నిద్ర ముంచుకువచ్చింది.

అతనికి మెలకువ వచ్చేసరికి ఎండవేడిమి కొద్దిగా తగ్గింది గాలిలో వెచ్చదనంకూడా తగ్గిపోయింది. అతడు లేచి ఆ అవ్వవంక ఒక్కసారి చూశాడు. ఆమె బోసినోటితో మెరుపు మెరిసినట్లు నవ్వింది. పేరయ్య "వస్తానమ్మా" అంటూ నడవటం ప్రారంభించాడు.

అతడు కరణంగారి యింటికి వెళ్ళి కబురుచెప్పి తన యింటికి వచ్చాడు. చొక్కావిప్పి వంకెకు తగిలించి సందుగు పెట్టెలోనుంచి ఒక చిన్న రేకుపెట్టె బయటికి తీశాడు. అందులో ఎన్నోఏళ్ళక్రిందట తనభార్యకు ఏదైనా నగచేయిద్దామని అతడు కూడబెట్టిన ధనంవుంది. ఆ మొత్తం మొదట వందరూపాయలే. ఆ తర్వాత అడపాదడపా లభించిన డబ్బు కూడా అందులోనేవేశాడు. కూర్చుని అంతా లెక్కపెడితే రెండువందల పదిహేను రూపాయలున్నాయి. ఇప్పుడు లగ్నపత్రికమూలంగా దొరికిన రెండురూపాయలుకూడా అందులో వేశాడు.

తర్వాత కొన్ని రోజులపాటు అతడు ఎప్పుడూ ఏదో ఆలోచిస్తూ ఉండేవాడు. ఎవరితోనూ మాట్లాడేవాడుకాదు. తాను ఆనాడు ఎండలో పడిన అవస్థ మళ్లీ మళ్లీ గుర్తుచేసుకునేవాడు. ఆ ముసలి తనపాలిట దేవతవలె ఆనాడు అక్కడ ఉండబట్టి సరిపోయింది. లేకపోతే తా నప్పటి కప్పుడే ప్రాణాలు వదిలివుండేవాడు. రైలు స్టేషనునుంచి ఏ వూరికి రావాలన్నా ఆ కాలిదోవలే గతి. ఒక వూరినుంచి మరొక వూరికి పోవాలన్నా ఆ మరుభూములలో కాలిబాటలే శరణ్యం.

కరణంగారియింట్లో పెళ్ళి అయిపోయింది. పేరయ్యకు విపరీతమైన తాకిడి తగిలింది. అతడు కావడి క్రిందికి దింపేందుకుకూడా వీలు చిక్కలేదు. ఆ హడావిడి తగ్గినతర్వాత కరణంగారు పేరయ్యకు ఇరవై రూపాయలూ, ఒక ధోవతుల చాపూ తాంబూలంలోపెట్టి యిచ్చాడు.

పేరయ్యా ఒకనాడు నడిచివస్తూ ఆగిపోయాడు. ఇంతకు పూర్వం కాలిబాట ప్రక్కన అవ్వ కూర్చునివున్నచోట పదేళ్ళ పిల్లవాడు కూర్చునివున్నాడు. 'ఇక్కడ అవ్వ ఏదీ?' అని పేరయ్యా అడిగినమీాదట ఆ పిల్లవాడు కళ్ళనీళ్ళు పెట్టుకుని "మా నాయనమ్మ... చచ్చిపోయింది" అన్నాడు.

పేరయ్యా కొద్దిక్షణాలపాటు చేష్టలుడిగి నిలుచుండిపోయాడు. తర్వాత నెమ్మదిగా నడిచి తనవూరికి వచ్చాడు.

అతడు రెండురోజులపాటు ఏ మాలోచించాడో తెలియదు. మూడోనాడు ప్రొద్దున్నే నలుగురు పనివాళ్ళను పిలిచి వారితో మంతనాలు ప్రారంభించాడు. వాళ్ళలో ఒకడు "నీకు పిచ్చిగాని పట్టిందా బాపనయ్యా! అక్కడ బావి తవ్వటం ఎందుకు? తవ్వినా నీళ్ళు పడవుకదా? అంతా గొడ్డునేల" అన్నాడు. పేరయ్యా వినిపించుకోలేదు. "మీాకు కావలసింది డబ్బు. నే నిస్తానుగా. మా పెరట్లో తవ్వినా వూరిబయట తవ్వినా ఒక్కటే... ఏమంటారు?" అని అడిగాడు. వాళ్ళు తలలూపి 'సరే' అని వెళ్ళిపోయారు.

మర్నాడు ఉదయమే ఊరిబయట కాలిబాటల ప్రక్కగా బావి త్రవ్వకం ప్రారంభమైంది. కరణం అదివిని పేరయ్య యింటికి పరుగెత్తుకువచ్చి 'నీకు పిచ్చిపట్టిందా పేరయ్యా! ఇప్పుడే విన్నాను. ఏమిటీ పని?' అని అడిగాడు. పేరయ్య ఏమీా మాట్లాడకుండా శిలావిగ్రహంవలె కూర్చున్నాడు. ఎంతసేపటికీ జవాబు చెప్పలేదు.

వరుసగా నాలుగురోజులు పని సాగింది. గంగ కటాక్షించలేదు. పేరయ్యా తన పనులన్నీ పూర్తిచేసుకుని అక్క-

డికివెళ్ళి కూర్చునేవాడు. నాలుగోనాడు పనిపూర్తిచేసుకుని యిళ్ళకు తిరిగిపోతూ పనివాళ్ళు పెదవులు విరిచారు. 'లాభం లేదు. ఇక్కడ జలపడదు' అన్నారు. పేరయ్య కళ్ళు చెమర్చినయ్. పనివాళ్ళంతా వెళ్ళిపోయిన తర్వాతకూడా అతడక్కడే చాలాసేపు కూర్చున్నాడు. చీకటి పడింది. పేరయ్య కదలలేదు. చిన్నచిన్న రాళ్ళు చేతిలోకి తీసుకుని బావిలోకి విసిరివేస్తూ ఆలోచనలో పడ్డాడు. ఉన్నట్టుండి అతని శరీరం జలదరించింది. 'బుడుంగు'మని చిన్న శబ్దం వినిపించి అతడు ఆత్రుతగా బావిలోపలికి తొంగిచూశాడు. నీళ్లు! అతడు త్వరత్వరగా పనివాళ్ళు ఏర్పరచుకొన్న మెట్లుదిగి లోపలికి వెళ్ళి దోసిలినిండా నీళ్ళు తీసుకుని కళ్ళకద్దుకున్నాడు. ఆ నీళ్ళు కొబ్బరిపాలవలె ఉన్నాయి అతడు ఉత్సాహంతో పొంగిపోతూ, నీళ్ళు నిండిన కళ్ళతో యింటికి వచ్చాడు. ఆ రాత్రి వాకిట్లో వేపచెట్టు కింద కుక్కిమంచంలో పడుకుని చల్లనిగాలి అలలు అలలుగా వీచి జోకొడుతూ ఉండగా ఆదమరచి నిద్రపోయాడు.

ఆ మరుభూమిలో జలపడటం, అందులోనూ అంత తీయని నీళ్లు పడటం అందరికీ చిత్రమనిపించింది తర్వాత రెండు మూడు రోజులలో పనివాళ్ళు బావిచుట్టూ పళ్ళెం కూడా కట్టి డబ్బు తీసుకుని వెళ్ళిపోయారు. పేరయ్య వాళ్ళతో మాట్లాడుకొన్న డబ్బుకాక తనదగ్గర మిగిలిన మరో అయిదు రూపాయలుకూడా వాళ్ళకే యిచ్చాడు. అతని మనస్సు ఎంతో తేలికపడింది.

తర్వాత అతని జీవితం చాలా సాధారణంగా గడిచిపోయింది. వూళ్ళో ఎవరి యింట్లోనైనా పెళ్ళివంటి శుభ కార్యాలు ఘటిల్లినప్పుడు ఉత్సాహంగా పనిచేసేవాడు. అతనికి నీళ్ళకావడి ప్రియతమమైన వస్తువైపోయింది. అతడు రోజూ బావినుంచి యింటికి వచ్చేదోవలో అటూ ఇటూ ఉన్న వెదురుపొదలు కాలక్రమేణా దట్టంగా పెరిగినయ్. ఆ వెదురుపొదలలోనుంచి రకరకాల ధ్వనులు వినిపిస్తూ ఉండేవి. కోయిల సమయం వచ్చినప్పుడు ఆకుల గుబురులలో దాక్కుని ఎవ్వరికీ కనుపించకుండానే, కర్ణపేయంగా కూస్తూవుండేది. ఊళ్ళో హరికథ, భజనవంటి కాలాక్షేపా లున్నప్పుడు పేరయ్య హాజరవుతూ ఉండేవాడు. భజనసమయంలో నలుగురితో చేరి 'సెమ్మె' చుట్టూ తిరుగుతూ చిరుతలు మోగిస్తూ పాటలు పాడుతూ ఉండేవాడు.

* * *

ఆ యువకుడు కళ్ళు విప్పిచూశాడు. ఎండలో చురుకుపాలు తగ్గింది. ఒక కాకి 'కావు కావు'మని అరుస్తూ ఎగిరిపోతున్నది. రెండు మూడు మబ్బుతునకలు ఆకాశంలో కదులుతున్నాయి. దూరంనుంచి సముద్రపు గాలి తెరలు తెరలుగా వీస్తున్నది.

అతడు లేచి నిలబడి, 'అవును. ఈ బావి త్రవ్వించినవాడూ అందరిలాగే కాలం చేరువైనప్పుడు శాశ్వతంగా కన్నుమూసి ఉంటాడు. అయినా, ఇంకా అతడు దాహంగొన్న బాటసారులకు ప్రాణదానం చేస్తూనేవున్నాడు.

అతని ఆత్మ యీ పరిసరాల్లోనే విహరిస్తూ దాహంగొన్న వారిని ఇటువైపే లాక్కునివస్తుంది. అటువంటి వ్యక్తులకు పునర్జన్మ ఉండదు' అనుకుంటూ చేతిలో సంచితో నడక సాగించాడు.

కోశాధిపతి

ఉదయం ఆరుగంటలు దాటింది. ఆకాశంలో శ్రావణ మేఘాలు నల్లని ఏనుగులవలె ప్రయాణం చేస్తున్నాయి. రక రకాల పక్షులు కర్ణపేయంగా కూస్తూ బారులు బారులుగా ఎగిరిపోతున్నాయి.

పార్థసారథి యింటి ఆవరణలో అరుగుమీద కూర్చుని పళ్ళు తోముకుంటున్నాడు. ఆ యింటికి ఎదురుగా దాదాపు నెలరోజుల క్రితం కొంత ఖాళీస్థలం వుండేది. ఆ కాస్త స్థలం మీద ముగ్గురు ఆసామీలకు హక్కు వుండేది. వారు ముగ్గురూ త్రిభుజంలోని మూడు బిందువులవలె ఎప్పుడూ ఒక మాట మీదికి వచ్చేవారుకారు. కాని ఒక ఆఫీసరు ఎవరూ సాధించలేని ఆ పనిని సాధించాడు. ఎలాగైతేనేం ముగ్గురిన్ని